

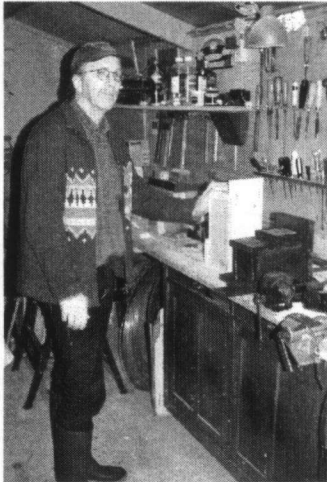

Ronald Beskers, nestkastenexpert

Eén van de mannen van het eerste uur op wie de VWG heeft kunnen bouwen is nestkastenexpert Ronald Beskers. Reeds voor de oprichting van de Vogelwerkgroep was hij betrokken bij het registreren van het wel en wee van de broedende vogels in de nestkasten. Zijn enthousiasme is nooit minder geworden, integendeel. Krijg je na het lezen van dit verhaal ook zin om je met nestkasten te gaan bezighouden neem dan contact op met Ronald. Hij kan je de fijne kneepjes van het vak leren!

Josée van Beek

Als ik hem vraag waar hij woont zegt hij: "Je ziet zó waar het is aan de grote nestkast die aan de boom voor het huis hangt!" Hoe kan het ook anders.

Zijn leeftijd is 56, hij is gescheiden, heeft drie volwassen kinderen. Met werken in de handel is hij onlangs gestopt, daardoor heeft hij de tijd aan zichzelf. Dagelijks besteedt hij gemiddeld drie uur aan alles wat met nestkasten te maken heeft.

Ronald is een geboren Gooier, speelde na school buiten in de nog ongerepte natuur, op de grens van Naarden en Bussum, vlakbij de Zwarteweg en het Laegieskamp, waar toen nauwelijks huizen stonden. Het was er vol leven, er kroop en vloog van alles, herinnert hij zich. Daar zocht hij als kind al naar vogelnestjes en eieren. Zijn fascinatie daarvoor is nooit opgehouden.

Hij weet nog goed wanneer hij zijn eerste nestkastje ophing. "Ik was toen twaalf. Een Koolmeesje is er ook écht in gaan broeden."

Dagelijks gemiddeld drie uur in de weer met nestkasten. Foto: Dick A. Jonkers

Uit De Korhaan van 1991

Ir. Woldendorp, directeur van het Nederlands Instituut voor Ecologisch Onderzoek in Heteren toont aan dat zure regen inderdaad de bossen aantast en dat veel vogellegels daardoor mislukken. Hij publiceert hierover in Nature. Door kalkgebrek is de schaaldikte van Koolmezen op de Buunderberg, een bos tussen Arnhem en Veenendaal, meetbaar dunner. De eischaal van deze mezen is dof, korrelig en poreus. Moeten we kalk gaan strooien bij de bomen in deze verzuurde bossen?

De telpost Corversbos is sinds 1988 officieel aangemeld bij de Landelijke Werkgroep Vogeltrektellen. Fred van Klaveren is bij deze tellingen de constante factor, maar hij krijgt steeds versterking van ongeveer tien andere leden. Atie Keuning schreef twee jaar eerder in De Korhaan: "Ik kwam erachter dat er een vaste telgroep op woensdag- en zaterdagmorgen bivakkeerde op zeker punt in het Corversbos en daar ben ik eens wezen kijken."

Och arme, 'k moest tegen zessen m'n bed uit om de telpost te zoeken waar de tellers al een half uur voor zonsopgang stonden om de beestjes te registreren.

Uiteindelijk bereikte ik mijn doel en zag de heren met hun fauteuils, kijkers en koffiekannen uit de mist opdoemen. Ik heb die morgen veel nuttigs geleerd en ben zeker van plan om de tocht te herhalen."

Er wordt een top-20 bijgehouden, waarbij de Spreeuw de absolute nummer één is, de lucht kleurt soms donker door hun aantallen. In '87 staat de Veldleeuwerik op de vijfde plaats, na de Vink (2), Houtduif (3) en de Graspieper (4).

Rob Kole wordt gepolst of hij er wat voor voelt om voorzitter te worden. Als je alleen al bereid bent om over een dergelijke vraag na te denken, kan je later moeilijk meer terug. De komende tien jaar neemt Rob het roer over.

Hij werd lid van de NJN, de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie waar hij Jan van der Geld leerde kennen. "Die was drie jaar ouder en werd mijn mentor. Met hem liep ik mee. Er waren toen al nestkasten, die stamden uit de jaren '50. Een initiatief van het Goois Natuurreservaat (GNR), in een poging iets te doen aan het grote aantal pesticiden dat door de boeren werd gebruikt.

De gedachte was: meer nestkasten, meer vogels, minder insecten. In de jaren zestig zijn Jan en ik nestkasten op De Beek en Oud Bussem gaan controleren, daarna volgden meer gebieden. De eerste verslaglegging in 1963 was het begin van de -zelfs voor Europa- unieke hoeveelheid gegevens waarover we nu beschikken, te beginnen met de periode van vóór, tijdens en na de zure regen. We hebben overigens (vanaf de periode dat de NJN ermee begon) het grootste nestkastenbestand van ons land, ruim 1300!"

Wat boeit hem in nestkasten? Maakt hij ze? Jazeker. Hangt hij ze op? Ja. En bestudeert hij de bewoners van de kasten...doet hij gericht onderzoek naar hoe de kasten worden benut en door welke dieren inclusief vogels? Ook dat. Glimlachend geeft hij antwoord, met zijn onverminderd groot enthousiasme. "Elk jaar heb ik in het broedseizoen weer die spanning: wat zal ik nu weer aantreffen, zit er iets in en zo ja, welke vogel is het?"

Ronald kent elke plek waar een kast hangt, heeft door het nauwgezet kiezen van de plaatsing van de nestkasten de diversiteit van vogels bevorderd. En ja, hij maakt ze zelf, die kasten, al vanaf zijn zestiende, toen hij er vijfhonderd maakte (opschepper!) Maar het is wel waar. GNR had er 800 en in 1969 was het aantal opgelopen tot 1900 in het Gooi!

Een hoogtepunt, met toen wel veertig controleurs. En, hoewel het einzelgangers zijn, zijn ze bij elkaar getrommeld om de Vogelwerkgroep te vormen. Hun activiteiten waren immers de basis van het vogelwerk. Hun gegevens en onderzoeksresultaten moesten worden gecoördineerd, gebundeld, er was behoefte aan meer structuur.

Even terug naar die ene einzelganger bij wie ik op bezoek ben voor dit interview. Ik leer hem kennen als een superbeflogene vogelaar. Eenmaal op zijn praatstoel lijkt er geen houden meer aan. Zijn boeiend relaas maakt, dat het is alsof ik erbij ben als hij met zijn ladder door velden en bossen trekt om de kasten te controleren. Hij vertelt hoe hij de broedende vogelvrouwtjes benadert, dat je met de Grauwe Vliegenvanger beslist geen oogcontact moet maken, omdat je daarmee het vrouwtje ernstig verstoort. Verduidelijkt: "Dat is een hafholenbroeder die in speciaal ontworpen halfopen nestkasten broedt die ik vanaf een afstand met de verreijker kan controleren. Andere soorten zoals Roodborst, Boomkruiper, Grote Bonte Specht en Winterkoning vliegen al van het nest als je in de buurt komt, je ladder tegen de boom zet. De mezen blijven meestal op hun eieren/jongen zitten."

Uit De Korhaan van 1992

De Korhaan verschijnt in dit jubileumjaar met een extra editie, want het is alweer 25 jaar geleden dat twee vogelaars elkaar aanspraken en zo de kiem legden voor een werkgroep met nu tegen de 500 leden. Het computertijdperk heeft zijn intrede gedaan, zodat alle stukjes kant en klaar op floppy aangeleverd kunnen worden door de auteur. Dit is ook te zien aan de lay-out, met de tekst in kolommen en met mooie tabellen wordt het blad zichtbaar beter.

Rob Kole heeft het laatste woord in de terugblik op 1992. Hij prijst de goede samenwerking tussen overheden, terreinbeherende instanties en de vogelwerkgroepen. Een kritische rol spelen is prima, het kan een stimulans zijn om beleid, waar nodig, aan te passen.

Jaap Vlaanderen van het Goois Natuurreservaat spreekt zijn verwondering uit dat we zo dicht onder de rook van Amsterdam zo'n mooi natuurlandschap in stand hebben kunnen houden.

De oprukkende steenmassa is niet overal onzichtbaar gebleven. Maar met een overkoepelende visie, zoals verwoord in het Nationaal Beleidsplan*, blijft er ook in het Gooi voldoende ruimte voor natuurbeleving.

In de jubileumuitgave '25 JAAR VOGELS in het Gooi en omstreken' worden exemplarisch aan de hand van enkele vogelsoorten de ontwikkelingen in de ons omringende landschapstypen beschreven.

De Dode Hond, een eilandje bij de Stichtse Brug is maar 28 ha groot. Toch herbergt het een ongekende dichtheid aan broedvogels: maar liefst 786 nesten.

*Noot van de commentator: vreemd dat bij het woord 'beleidsnota' velen hun neus optrekken, want dat is saai. Maar hadden we nu nog maar een overheid die verder kijkt dan z'n neus lang is, dan zou er waarschijnlijk minder afgesnoept worden van de 'randen van de natuur'.

Karakteronderzoek

"Nu doen we onderzoek naar de verschillende karakters van broedende vogels. Voorbeeld: de een wordt woest als je de eieren wilt tellen, de ander laat het toe. Er is groot verschil in broedgedrag. We willen weten hoe ze omgaan met de onbevuchte (schiere) eieren. Wat is er met de eieren gebeurd, wat als je er tien in het nest hebt geteld en er zes jongen blijken te zijn? Wat doen ze met overleden kleintjes? Predatie is een mogelijkheid, je ziet zo wanneer bijvoorbeeld een eekhoorn in het nest heeft huisgehouden. En verlaten nesten heb je ook." Ik besef dat er een hele nieuwe wereld voor me opengaat, een wereld waarover Ronald niet gauw is uitgepraat.

We pakken zijn levensloop weer op, een die zo compleet is verweven met het wel en wee van de nestkasten in het Gooi. "Ik trouwde in 1975, kreeg kinderen en had een tijd andere dingen aan mijn hoofd. Ik volgde de ontwikkelingen wel en kan zeggen dat het beheer van de nestkasten in 1980 volledig in elkaar zakte. Slechte kasten (van multiplex, moeten elke vijf jaar worden vervangen), met uitzondering van die van larikshout, die hangen nu nog." Midden jaren tachtig is er sprake van een dieptepunt. "Nog maar 450 kasten, die goede nog van het GNR. En dan verschijnt Dick Jonkers. Hij pakt de activiteiten rond nestkasten weer op en stimuleert de bouw en het aanbrengen van nieuwe nestkasten. Blaast onderzoek weer nieuw leven in. En ik kwam er in 2000 weer bij."

Inmiddels is Ronald coördinator en verantwoordelijk voor de nestkasten. Hij laat me een grote hoeveelheid larikshout zien in een opslag in zijn tuin: het goede hout van eigen bodem, namelijk afkomstig van de Veluwe. Dat moeten nog allemaal nestkastjes worden! "Ik ben er nu 600 aan het maken, dan komen we op een totaal van 1400 nestkasten in het Gooi".

Terwijl hij me het hout laat zien en de vele nestkasten die al klaar zijn om te worden opgehangen, vertelt hij over de problemen rond nestkasten, hun verval. Veelbetekenend zegt hij: "Het blijkt de ophanglat te zijn. De regen en het vocht op de bast zijn de grootste veroorzakers van houtrot. Ik kwam erachter dat de kast veel beter los kan blijven van de boom. Ben de kasten anders gaan bouwen. Ze zijn nu zo gemaakt, dat ze gemakkelijk van de boom zijn af te halen als we ze moeten repareren. Jawel, van elke kast bestaat een dossier! Ze worden nagekeken, hersteld geveerd en dit alles om een goed nestkastenbestand op te bouwen. Ik wil toe naar overzichtelijk onderhoud en dat begint bij het maken van een goede kast!"

Wil je meer weten over nestkasten, of je voor het nestkastenbestand in het Gooi inzetten, neem dan contact op met Ronald Beskers, 035/5387341.

Uit De Korhaan van 1993

In een 'rustig jaar' na de jubileumactiviteiten gebeurt er meer dan ik in dit stukje kwijt kan.

- Zo werden de broedvogels in de volgende gebieden geteld: boswachterij De Zuid, het Westerveld en de Vuntus.
- De Eempoldertellingen gingen elke veertien dagen zomer en winter door.
- De trekpost Corversbos deed drie maal verslag en er werd een Midwintertrektelling gehouden.
- De volgende vogelsoorten werden in ons hele werkgebied geïnventariseerd: de Oever- en de Huiszwaluw, er vonden een ganzen- en knobbelzwaantellingen plaats en Jan-Willem Hoefnagel telde de steltlopers in de regio.
- Het loont ook nog steeds de moeite om kerkuilenkasten op te hangen; Gerard Mijnhout is hier de spin in het web.

Deze tellingen resulteren in elf publicaties, die allemaal in 1993 uitkomen. Op verzoek van de provincie Noord-Holland vond men tijd om ook nog even de Veldleeuweriken te onderzoeken;

hun aantal loopt snel terug. Er wordt in het westelijk deel van ons werkgebied een voorzichtig begin gemaakt met weidevogel- en nestbescherming. Guus van der Poel coördineert een en ander, het lukt hem om geleidelijk goede contacten met een aantal boeren in de omgeving op te bouwen.

Vogelbescherming Nederland roert de trom, want het gaat erg slecht met vooral vogels in waterrijke gebieden. Het aantal soorten van de Rode Lijst is de afgelopen jaren sterk opgelopen. Het etiket kwetsbare soorten geldt nu voor 49 soorten; vijf jaar geleden waren dat er nog 27.

Volgens Pieter Schut bieden het Vechtplassengebied en het Naardermeer in onze regio voldoende rust voor moerasvogels als Roerdomp, Woudaapje, Purperreiger, Krooneend en de Zwarte Stern. Goed dat die gebieden beheerd worden door natuurorganisaties.